

1883

ΠΑΝΟΠΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ

Ἐνταῦθα.....	ἀποτίθεται φρ. 12
Ἐν τῇ λοιπῇ Ἑλλάδι.....	» 14
Διὰ τὰ δημόσια καὶ δημ. γραφεῖα.....	» 20
Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἐν γένει.....	» 16

ΣΥΝΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΠΑΝΟΠΗΣ

παρὰ τῆ Δοτικῆ Ἐκκλησίᾳ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΔΙΕ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΤΙΜΗ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΩΝ

Διὰ τὰ δικαστικὰ ἔγγραφα ἐν γένει
ὁ στίχος..... λ. 20
Διὰ διατριβὰς, εἰδοποιήσεις κλπ. κατ'
ἀποκοπήν.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ «ΠΑΝΟΠΗΣ»

Καίρον, 14/26 Αὐγούστου 1883.

Τὰ ἐφετεινὰ δεινὰ τῆς Αἰγύπτου εἶνε πολὺ τῶν τοῦ παρελθόντος ἔτους δεινότερα, Κατὰ τὴν ἀγρίαν ἐκείνην τοῦ Ἀραβῆ ἐπανάστασιν ἠδύνατό τις νὰ ὑπερασπίσῃ ἑαυτὸν τελοσφάτως, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐφετεινὴν ἐπιδημίαν μόνον ἡ θεία δύναμις δύναται νὰ προφυλάξῃ τὸν ἄνθρωπον. Ἄρα ὁ παρὼν κίνδυνος εἶνε ἐκείνου δεινότερος. Ἀνέγνων εἰς τὰ προτελευταῖα φύλλα τῆς «Πανοπίης» ὄρατα προληπτικὰ κατὰ τῆς χολέρας ὑγιεινὰ παραγγέλματα, ἐπιστελλόμενα ὑμῖν ἐκ Παρισίων παρὰ τοῦ ἑλληνος ἱατροῦ κ. Φουστάνου. Ἀλλὰ οἱ τῶν Παρισίων ἱατροὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀποφανθῶσιν ἐπιστημονικῶς περὶ ἐνδημικῆς νόσου, ἥς αἱ αἰτίαι καὶ τὸ ἰδιότροπον τοῖς ἦσαν ὅλως ἄγνωστα. Ἡ κατασχούσα ἡμᾶς ἐπιδημία δὲν εἶνε αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ ἀσιατικὴ ἢ ἡ Ἰνδικὴ χολέρα, καὶ οὔτε ἐξώθεν ὑπεσιῆλθεν ὡς διατείνονται οἱ διασημότεροι τῶν ἐν ἡμῖν ἱατρῶν. Ὁμολογουμένως εἶνε νόσος πολὺ ὀξύτερα εἰς τὸ θανατοῦν τοὺς προσβαλλομένους, ἀλλὰ δὲν μεταδίδεται εὐκόλως ὡς ἡ χολέρα ἀτμοσφαιρικῶς, εἶνε μᾶλλον κολλητικὴ. Βεβαίως δὲν εἶμαι ἱατρός διὰ νὰ ἀποφανθῶ ἐπιστημονικῶς περὶ τῶν διαφορῶν ἀμφοτέρων τῶν νόσων, οὐχ ἥττον αὐτόπτης τῶν προσβολῶν τῆς ἐξ Ἰνδιῶν ἐπιδημίας χολέρας κατὰ τὸ 1865 καὶ τῆς τωρινῆς προσβολῆς, δύναμαι νὰ περιγράψω τὰ κατὰ τὰς νόσους ταύτας ἔχοντα οὕτως. Ἡ χολέρα τοῦ 1865 ἐξ Ἰνδιῶν ἐπιδημήσασα προσέβαλε κατὰ πρῶτον τὸ Σουέζ, μετὰ ταῦτα τὸ Κάιρον καὶ κατόπιν διὰ μιᾶς ὅλην τὴν Αἰγύπτου. Τὰ συμπτώματα τότε ἦσαν ὅμοια καὶ οἱ προσβαλλόμενοι ἔπασχον ἀμέσως ἐξ ἐμέτων καὶ διαρροίας, ἠδύνατο δὲ νὰ σωθῶσιν ὅσοι διητώσαντο κατὰ τὰ ἱατρικὰ παραγγέλματα καὶ ὅσοι προσβαλλόμενοι, ἐξήκουν ἀμέσως τὴν συνδρομὴν τῶν ἱατρῶν. Ἀλλ' ἡ νόσος ἥτις ἤδη προσέβαλεν ἡμᾶς, ὑπὸ τρεῖς διαφορὰς ἰδιότητος ἐπαρουσιάζετο. Ἦτοί τινὰς μὲν προσέβαλεν ὅπως ἡ ἀσιατικὴ χολέρα δι' ἐμέτων καὶ διαρροίας, χωρὶς ὅμως νὰ ἀποψύχωνται καὶ τὰ αἶρα ἀμέσως. Τινὲς προσέβαλλοντο ὑπὸ ἰσχυροῦ πονοκεφάλου μετὰ διαρροίας ἢ καὶ ἄνευ αὐτῆς. Ἄλλοι δὲ ὑπὸ δυνατοῦ πυρετοῦ μετὰ διαρροίας. Ἐπομένως τὸ νόσημα ἀπεδείχθη ἐνδημικόν, ἦτοί χολέρα ἐγχώριος μετὰ συμπτωμάτων κοιλιακοῦ τύφου καὶ τυφοειδοῦς πυρετοῦ, καθὰ αἱ διάφοροι ἐπι-

τροπαὶ τῶν ἱατρῶν ἀπεφάνθησαν καὶ μάλιστα ὁ ἐσχάτως παρὰ τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως ὁποσταλὲς ἱατρός κ. Χάντερ. Κατὰ τὸν ἐπιστόμονα τοῦτον τὸ νόσημα ἀνεπτύχθη ἐν Δαμιέττῃ, διότι ἐκεῖ ὁσφαιρόντο ὅλα τὰ πτώματα τῶν ἐκ τύφου θνησκόντων βοῶν. Ἐν τῇ παροχθίῳ ταύτῃ πόλει ἕνεκα τῆς ταπεινώσεως τῶν ὑδάτων τοῦ Νείλου, τὰ πτώματα τῶν ζώων συνσφαιρόθησαν εἰς ἀριθμὸν ἄπειρον, ἐπειδὴ δὲ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐκβάλλῃ ὁ ποταμὸς εἰς τὴν θάλασσαν, διότι τὰ θαλάσσια ρεύματα ἦσαν ἰσχυρότερα καὶ εἰσέβαλλον ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ ποταμοῦ, ἕνεκα τούτου ἀπεκατέστη κατὰ τὴν ἐκβολὴν δεξαμενὴ ἐκ πτωμάτων σερπητότων. Οἱ κάτοικοι, ἀπρόσεκτοι πάντοτε εἰς τὴν καθαριότητα, οὐ μόνον ἔπινον τὸ δεδηλητηριασμένον ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰ νοπότερα τῶν πτωμάτων ἀγρεύοντες καὶ διανεμόμενοι ὡς λείαν δυσεύρετον ἔτρωγον αὐτά ὥστε ἀπὸ τῶν πτωμάτων τούτων μετεδόθη ταῖς ἀκαθάρτοις τῶν κατοικῶν ὁ χοληρικός λεγόμενος τύφος, προσβαλὼν τοὺς ἀνθρώπους ἐξωτερικῶς ἢ τὰ ζῶα. Ἐτέρα ἀπόδειξις ὅτι τὸ νόσημα δὲν ἦτο καθαρὰ χολέρα, εἶνε τὸ ὅτι οἱ πρῶτοι προσβληθέντες δὲν ἐσώζοντο μεθ' ὅλας τὰς προσπάθειας τῶν ἱατρῶν, μετὰ εἰριζομένων τὰ συνήθη ἀντιχοληρικὰ φάρμακα. Λυσιτελῆ ἀντίδοτα καὶ λίαν σωτήρια ἀπεδείχθησαν τὸ ἐκ χαμαιμήλων τέϊον μετὰ σταγόνων ἐκχυλίσματος ἡδυόσμου, καὶ τῆς νόσου ἐπιμενούσας μετὰ σταγόνων λαβδάνου, ἀνάπαυσις ἐπὶ τῆς κλίνης ἄνευ ἐντριβῶν καὶ θερμὰ καταπλάσματα εἰς τὴν κοιλίαν καὶ τὸ ὑπογάστριον. Πᾶν ποτὸν καὶ αὐτὸ τὸ κονιάκ εἰς οὐδὲν ὠφέλει. Οὐδεμίαν ἀλλαγὴν αἰτίας ἐπεβάλλετο ἄμα ἐγνώσθη ἡ φύσις τῆς νόσου. Ἀπῆτειτο μόνον νὰ ἀποφεύγῃ τις τοὺς πολλοὺς κόπους, τὴν στενοχωρίαν καὶ τὴν ὀργήν. Ἡ ψυχρολουσία ἀπαγορευομένη ἐν καιρῷ χολέρας, κατὰ τὴν ἐπιδημίαν ταύτην ἐδείχθη λυσιτελεῖς τοῖς εἰθισμένοις νὰ μεταχειρίζωνται αὐτήν, αἱ ὀπώραι, ἀρκεῖ νὰ ἦνε ὠριμοί, οὐδαμῶς ἀπεδείχθησαν ἐπιβλαβεῖς. Ἐξ ὅλων τούτων θέλετε πεισθῆ ὅτι ἡ ἰδιότροπος αὕτη νόσος, ἦν ἅπασα ἡ δημοσιογραφία ὠνόμασε καθαρὰν χολέραν καὶ μάλιστα ἀσιατικὴν ἢ Ἰνδικὴν, δὲν ἦτο χολέρα ἀλλὰ χοληρικός τύφος ἐκ τῆς βουτυρίας καὶ τῆς ἀδδηφαγίας τῶν ἰθαγενῶν, τὰ θνησιμαῖα τῶν τετραπόδων ἀπλήστως καταβροθίζόντων.

Ἡ τῆς νόσου ἀποσθένσις βεβαίως ὀφείλεται εἰς τὴν δραστηριότητα τῆς αἰγυπτιακῆς κυβερνήσεως καὶ τὴν αὐστηρότητα τῆς ἀγγλικῆς φρουρᾶς, μεθ' ἧς συνέπραξαν ἐθύμως πάντες οἱ πρόξενοι τῶν ξένων δυνάμεων, καθ'

ἐκάστην συνεδριάζοντες καὶ ἀποφαινόμενοι περὶ τῶν ληπτέων μέτρων πρὸς ἀραίωσιν τῶν ὑγιῶν καὶ νοσηλείαν τῶν προσβαλλομένων. Τὴν φιλόνητον ταύτην μέριμναν τῶν κυρίων Προξένων ὑπεδοθήκει κατὰ δεύτερον λόγον ἐρωμένως ἐπιτροπὴ ἐξ ὁμογενῶν, συγκειμένη ἐκ τοῦ ἀξιοτίμου ἡμῶν προξένου κ. Ἄλ. Ῥάλλην, τοῦ ὑποπροξένου κ. Μητσάκη, τοῦ προξένου τῶν Ἑνωμ. Πολιτισίων κ. Ν. Κωμανοῦ, τοῦ ἀκαταπονήτου ἱατροῦ κ. Οἰκονομοπούλου καὶ τῶν κ. κ. Χωριατοπούλου, Ἀδελφῶν Τριανταφύλλου, Θ. Τσιγαδᾶ καὶ Γ. Ρουσσία, ἔργον τῶν ὁποίων ἦτο ἡ συλλογὴ ἐράνων καὶ ἡ περιθάλψις τῶν ἀπόρων οἰκογενειῶν καὶ ὅκνη τὴν διάρκειαν τῆς νόσου. Ἡ πρωτοβουλία βεβαίως τῆς συστάσεως τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης ὀφείλεται εἰς τὸν προξένον ἡμῶν κ. Ῥάλλην, αἱ δὲ ἐγγῶριαι ἐφημερίδες οὐδαμῶς ἔπαυσαν ἐπινοῦσαι τὸν ζῆλον αὐτοῦ καὶ τῶν συνεργασθέντων μετ' αὐτοῦ, ἐλπίζω δὲ ὅτι θὰ δημοσιευθῶσιν αἱ πράξεις καὶ αἱ δαπάναι τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης. Ἐν τούτοις πᾶς ἔλλην ὀφείλει νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ὁ ἐν Κάϊρῳ καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἑλληνισμὸς οὐδέποτε ἄλλοτε ἀντεπροσωπεύθησαν τόσον ἐπαξίως ὅσον κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην διὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς ἑλλ. κυβερνήσεως κ. κ. Ῥάλλην καὶ Βυζαντίου. Τὸν κ. Ῥάλλην ἐβλέπομεν καθ' ἐκάστην τρέχοντα καὶ ῥιπτόμενον ἐν ταῖς ἐστίαις τοῦ μολύσματος μετ' αὐταπαρνήσεως ἀπεριγράφτου. Ἀπέσπα τοὺς θανάτους ἐκ τῶν οἰκογενειῶν καὶ τοὺς ἐπεμπε πρὸς ταφὴν, συνώδευε τοὺς πάσχοντας εἰς τὸ ἑλληνικὸν χολεροκομεῖον, καὶ προσέφερε καθαρὸν οἶκον καὶ τροφὴν εἰς τοὺς ὑγιαίνοντας ἐξ αὐτῶν. Τὸ προξενεῖον μετέβαλεν εἰς φαρμακεῖον, ἔχων πάντοτε πρόχειρον φαρμακηποῖον καὶ ἱατρὸν πρόσεδρον αὐτῷ. Ἐν τινι οἴκῳ ἀπεθάνεν ἡ μήτηρ, παρ' αὐτὴν ἔκειτο προσβεβλημένος ὁ υἱὸς καὶ ἐν κοράσιον ἐν ἡμιθάνει καταστάσει, τέσσαρα δὲ ἄλλα κοράσια μετὰ τοῦ γέροντος πατρὸς τῶν παρέμενον θρηνοῦντες τὴν ἀπώλειαν τῆς μητρός, τὸν προφανῆ κίνδυνον τῶν ἀδελφῶν καὶ τὴν ἰδίαν ἀπορίαν. Ὁ κ. Ῥάλλης εἰσέρχεται ἐκεῖ, καὶ τὴν μὲν μητέρα ἐκφέρει πρὸς ταφὴν, τοὺς πάσχοντας ἀποστέλλει εἰς τὸ ἑλληνικὸν χολεροκομεῖον καὶ τοὺς ὑγιεῖς εἰς οἶκον καθαρὸν. Δὲν ἔσωσε τοὺς ἡμιθανεῖς βεβαίως, ἀλλ' ἔσωσε τὰ τέσσαρα ὄρφανὰ κοράσια καὶ τὸν ἀτυχῆ πατέρα. Ἡμεῖς τοῦλάχιστον εἰς ἄλλην ἐπιδημίαν δὲν εἶδομεν τὸν ἑλληνα προξένον προκινδυνεύοντα τῶν ὁμογενῶν του καὶ ἀψηφούντα οὐ μόνον τῆς ἰδίας ζωῆς ἀλλὰ καὶ τῆς ζωῆς τῆς πολυμελοῦς οἰκογενείας του. Βεβαίως τὰ ὑγειονομικὰ δελεῖα ἐσημείουν ὅτι ἐν ταῖς δευτετέραις προσβολαῖς ἀπεβίωσαν 460 ἕως 500, διότι τὰ διάφορα κομπάτα τοιαύτας ἐπεμπον σημειώσεις, ἀλλὰ τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι εἰς τὰ δελεῖα ταῦτα μόλις τὸ ἡμισυ τῶν θνησκόντων ἐσημειοῦτο. Εἰς 1200—1300 ὑπολογίζεται ὅτι ἐφθασαν οἱ θανόντες κατὰ τὴν δευτέραν τῆς νόσου προσβολὴν, καὶ μόνον εἰς 16,000 ἀριθμοῦνται οἱ ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ Κάϊρου ἀποβιώσαντες, ἄραβες μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἀλλὰ καὶ χριστιανοὶ οὐχὶ εὐάριθμοι.

Ταῦτα ἐνόμισα χρέος μου νὰ ἐπιστείλω ὑμῖν φρονῶν ὅτι δὲν θὰ κριθῶσιν ἀνάξια δημοσιεύσεως. I. Λ.

Νεώτερα ἐξ Αἰγύπτου.

Καὶ γερμανοὶ ἱατροὶ μετέβησαν εἰς Αἴγυπτον πρὸς ἐξέτασιν τῆς χολέρας. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὑπεδέξατο αὐ-

τοὺς ἐν τῷ ἀτμοπλοίῳ ὁ ὁμογενὴς ἱατρός κ. Σ. Καρτούλης καὶ ὠδήγησεν εἰς τὸ ἑλληνικὸν νοσοκομεῖον, ὅπου κατέβησαν καὶ ἐγκατεστάθησαν ὡς ἱατροὶ τούτου. Οἱ ἱατροὶ οὗτοί εἰσιν οἱ κ. κ. Ῥοβέρτος Κῶχ, πρόεδρος τοῦ ὑγειονομικοῦ συμβουλίου τῆς Γερμανίας, Γκάρφης καὶ Φίσερ, μέλη αὐτοῦ, καὶ Τρέσκωβ, χημικὸς τοῦ αὐτοῦ συμβουλίου. Εὐχάριστον, ὅτι τὸ ἑλληνικὸν νοσοκομεῖον αὐτόθι ἐγένετο κέντρον ἐνεργείας τοιαύτης.

— Ἀφ' ἑτέρου ἐπιμελῶς καταγίνονται πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ αἰτίου τῆς χολέρας οἱ αὐτόθι ὁμοίως μεταβάντες μαθηταὶ τοῦ Pasteur, πρὸς ὃν ἐν πολλαῖς διαφωνεῖ ὁ ἀνωτέρω Ῥοβέρτος Κῶχ. Οἱ μαθηταὶ τοῦ Παστέρ κατὰ τὴν μεθόδον ταύτου ἐν ταῖς ἐρευναῖς των ταύταις ἔχουσι νὰ ἐπιζητήσωσιν ἐὰν ἐν τῷ αἵματι τοῦ χολεριώτου ὑπάρχουσι βακτηρίδια ἢ ἄλλα μικρόδια, τὰ ὁποῖα ἀφ' οὗ εὐρωσι θὰ χωρισῶσι καὶ θ' ἀναθρέψωσιν ἢ πολλαπλασιασῶσι διὰ τῶν καταλλήλων μέσων καὶ ἔπειτα δι' ἐνεσεως αὐτῶν εἰς τὸ σῶμα ὑγιεοῦς ζώου θὰ προσπαθήσωσι νὰ παραγαγῶσι χολερικὰ συμπτώματα. Κατὰ τὸν «Φάρων», μὲν μικρόδιον τοῦτο εὑρέθη ἤδη.

— Ἄτερος, ὁ κ. Χάντερ ἀπεφάνθη, ὅτι ἡ νόσος δὲν εἰσῆλθη ἐρέτος ἐκ των Ἰνδιῶν, ἀλλ' εἶνε ἐνδημικὴ ἀπὸ τοῦ 1865, ἀποδεικνύων, ὅτι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης κατ' ἔτος συνεβαίνον ἐν ταῖς κυριωτέραις πόλεσι τῆς Αἰγύπτου χολερικὰ κρούσματα καὶ τινες ἐκ τούτων θάνατοι.

— Οἱ δὲ εἰς διάφορα μέρη τοῦ ἐσωτερικοῦ μεταβάντες ἀγγλοὶ ἱατροὶ ἀνακαλοῦνται εἰς Κάϊρον, τεινούςσης τῆς ἐπιδημίας νὰ ἐκλίπῃ.

— Ἡ ἰρλανδὸς πτυχιούχος τῆς ἱατρικῆς σχολῆς τοῦ Δουβλίνου δεσποινὶς Ἀραβέλλα Κενεάλη προσανέχθη τῇ αἰγυπτιακῇ κυβερνήσει νὰ παρέχῃ τὴν ἱατρικὴν συνδρομὴν τῆς εἰς τὰς ἐκ χολέρας προσβαλλομένας γυναῖκας.

— Βεβαιοῦται, ὅτι ἡ ἐπὶ τῶν ἀποζημιώσεων διεθνῆς ἐπιτροπὴ θὰ ἐπαναλάβῃ τὰς ἐργασίας τῆς κατὰ τὸν προσεχῆ ὀκτώβριον. Ἡ δὲ κυβερνήσις τοῦ Κεδίβου καταγίνεται εἰς τὴν ἐξέυρεσιν κεφαλαίων πρὸς πληρωμὴν των ἀποζημιώσεων ἐκείνων, αἵτινες δὲν ὑπερβαίνουσι τὰς 13,000 φραγκα.

— Ἀγγελλεται, ὅτι ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ χεδίβου θὰ ανοιχθῇ κατάλογος δημοσίων εἰσφορῶν ὑπὲρ των οἰκογενειῶν τῶν παθόντων ἐκ τῆς ἐνεστῶσης ἐπιδημίας. Λεγεται, ὅτι ὁ ἀγγλικὸς στρατὸς τῆς κατοχῆς, ὁ αἰγυπτιακὸς στρατὸς ἢ χροσφυλακὴ ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου αξιωματικοῦ μέχρι τοῦ στρατιώτου θὰ ἀφῆσωσιν ὑπὲρ αὐτῶν μισθὸν μίας ἡμέρας. Ἴσως θὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τοῦ πολιτικῶν ὑπαλλήλων τῆς κυβερνήσεως. Ἀπὸ τοῦδε διοργανίζονται πολλαὶ ἐπιτροπαί.

— Ὁ «αἰγυπτίος Βόσπορος» ἀγγελεῖ ὅτι ὁ ἀγγλικὸς στρατὸς θὰ ἐκκενώσῃ τὴν Αἴγυπτον ἐντὸς τριῶν ἢ τεσσάρων μηνῶν ἀφ' οὗ ἀφῆσθαι μικρὰν φρουρὰν ἐν Κάϊρῳ καὶ Ἀλεξανδρείᾳ ἐκ δύο ἢ τριῶν ταγματῶν.

Ὁ νόμος περὶ τῶν διδασκαλικῶν βιβλίων

Καθηγηταὶ τινες τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τῶν Γυμνασίων ἐπέδωκαν κατ' αὐτὰς τῆς κ. ὑπουργῷ τῆς παιδείας Ἐπιμνημα περὶ τοῦ τελευταίου νόμου περὶ διδασκαλικῶν βιβλίων, συνταχθέν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Α. Διαμήδους Κυριακοῦ, δι' οὗ ζητοῦσι νὰ μὴ ἐφαρμοσθῇ ὁ ῥηθείς νόμος ὡς μέλλον νὰ γίνῃ πρόξενος μεγάλης ζημίας εἰς τὴν

παρ' ἡμῖν διδακτικὴν φιλολογίαν καὶ διδασκαλίαν ἐν τοῖς σχολείοις, ἀλλὰ νὰ ἀναβληθῆ μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἢ ἐκτέλεσις τοῦ ἐπ' ἀρίστον, νὰ συνταχθῆ δὲ νέος νόμος περὶ διδακτικῶν βιβλίων, ἵνα υποβληθῆ εἰς τὴν προσεχῆ βουλὴν. Οἱ λόγοι, οὗς φέρουσι κατὰ τοῦ νόμου καὶ οἵτινες ἐν τῇ ὑπομνήματι ἐν ἐκτάσει ἐκτίθενται εἶνε οἱ ἑξῆς: 1) Ἐπειδὴ ὁ νόμος οὐκ εἶχε δι' ἐπιτροπῶν νὰ ἐκλεχθῆ ἐν βιβλίον δι' ἕκαστον μάθημα καὶ τοῦτο μόνον ἀποκλειστικῶς νὰ εἰσαχθῆ εἰς τὰ σχολεῖα ἐπὶ 4 ἔτη, θέλει καταδικάσει τὴν ἐν Ἑλλάδι ἐκπαιδευσιν εἰς στασιμότητα ἐπὶ 4 ἔτη. Αἱ ἐπιστήμαι, καὶ μάλιστα αἱ φυσικαί, ὡς γνωστὸν, καθ' ἑκάστην προοδεύουσιν. Ἄν δημοσιευθῆ ἐν τῷ μεταξύ καλλίτερον ἔργον, θὰ ἀποκλείεται τῶν σχολείων! 2) Ἐπειδὴ μόνον ἐν βιβλίον θὰ ἐκλέγεται, ὀλίγοι λόγοι θὰ εὐρίσκονται πρόθυμοι νὰ ἀσχολῶνται ἐπὶ ἐν ἢ δύο ἔτη καὶ νὰ υποβάλλωνται εἰς δαπάνας πρὸς ἀγορὰν τῶν ἀναγκαίων βοηθητικῶν μέσων, ὅπως συγγράψωσι βιβλίον τι, μὲ μόνον τὴν ἐλαχίστην καὶ ἀμυδροτάτην ἐλπίδα, ὅτι ἴσως εὐδοκίῃ νὰ ἐκλέξῃ αὐτὸ ἡ ἐπιτροπὴ, ἢ ἄλλως ἡ ἀμεροληψία δὲν θὰ ἦν ἀνωτέρα πάσης ὑπονοίας. Οὕτω θὰ ἀποθρυνθῶσιν οἱ δυνάμενοι νὰ ἐργασθῶσιν εἰς συγγραφὴν διδακτικῶν βιβλίων, ὅπερ θὰ ἦνε μεγίστη ἐθνικὴ βλάβη. 3) Κατὰ τὸ σύστημα τοῦ νόμου θὰ ἐκλίπη ἡ ποικιλία τῶν συστημάτων καὶ μεθόδων, ἧτις ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν μαθημάτων εἶνε ἀναγκαῖα καὶ λίαν ὠφέλιμος, διότι ἐξ αὐτῆς γεννᾶται ἡ σύγκρισις τῶν ἰδεῶν καὶ ἡ συζήτησις, ἐξ ἧς προέρχεται ἡ ἀλήθεια. Ἄντὶ νὰ ἔχωμεν πλοῦτον διδακτικῶν βιβλίων κατὰ διάφορα συστήματα συγγεγραμμένων, ὀλόκληρον τὸ ἔθνος θὰ καταδικασθῆ, πρὸς διδασκαλίαν τῆς νεότητος, νὰ ἔχη ἐν μόνον βιβλίον καθ' ὠρισμένην μέθοδον συντεταγμένον, οὕτω δὲ θὰ ἐπέλθῃ νέκρωσις εἰς τὴν διδακτικὴν φιλολογίαν. Ἡ διδακτικὴ φιλολογία καὶ διδασκαλία παρ' ἡμῖν θὰ ἀποθῆ μονότονος καὶ στερεότυπος, ὅπως ἐν Κίνα! 4) Ὅτι καταπισθῆ ἡ ἐπιστημονικὴ συνείδησις τῶν καθηγητῶν μὴ δυναμένων νὰ ἐκλέγωσιν ἐκ πολλῶν ἐγκεκριμένων βιβλίων τὸ κατ' αὐτοὺς ἀρίστον, ἀλλ' ὑποχρεουμένων νὰ διδάσκωσι κατὰ βιβλίον, τὸ ὅποιον ἐνδομύχως ἀποδοκιμάζουσιν. Ἡ τοιαύτη διδασκαλία θὰ ἦνε βεδισμένη καὶ οὐχὶ καρποφόρος. 5) Σήμερον οὐδαμῶς τῆς σοφῆς δυτικῆς Εὐρώπης ἰσχύει τὸ σύστημα τοῦτο· ἀρὰ οὐδαμῶς θεωρεῖται ὡς ἔρθον καὶ ὠφέλιμον. — Τὸ ὑπόμνημα τελευταῖον παρατηροῦν, ὅτι ἀρκεῖ πρὸς ἄρσιν τῶν καταχρήσεων ὡς πρὸς τὰ διδακτικὰ βιβλία νὰ συστήσῃ ἐπιτροπὴ ἐξελεγκτικὴ τῶν διδακτικῶν βιβλίων ἐκ σπουδαίων προσώπων, ἧτις νὰ ὑποχρεοῦται νὰ δημοσιεύῃ ἠτιολογημένας τὰς κρίσεις τῆς περὶ τῶν βιβλίων. Τοιαύτη ἐπιτροπὴ, ὑπο τοιοῦτων προσώπων συγκεκριμένη καὶ ἧς ἡ δημοσιευομένη κρίσις εὐλόγως δύναται νὰ ἐξελεγχθῆ, δυσκόλως θὰ ἐγκρίνῃ βιβλία ἀγραμμάτων ἀνθρώπων. Διὰ νόμου δὲ δεῖν νὰ ἀπαγορευθῆ αὐστηρότατα τὸ νὰ εἰσαχθῶσιν εἰς τὰ σχολεῖα μὴ ἐγκεκριμένα βιβλία, ἢ νὰ ἀλλάσσωνται ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ σχολικοῦ ἔτους. Οὕτω δύνανται νὰ προληφθῶσιν αἱ καταχρήσεις, αἱ θέλων νὰ ἄρῃ ἐκ τοῦ μέσου ὁ ῥηθεὶς νόμος ἀπειλεῖ νὰ ἐπενέγκῃ μείζονα, ἀνυπολόγιστον ἐθνικὴν βλάβην.

Τὰς παρατηρήσεις ταύτας τοῦ ὑπομνήματος εὐρίσκει εὐλόγους, καθ' ὅσον δύναται νὰ κοίνη ἐκ πείρας, καὶ ἡ «Νέα Ἐφημερίς», πάντως δ' ἀξίας τῆς ἰδιαιτέρας καὶ

ἐμβριθοῦς μελέτης τοῦ πεφωτισμένου ὑπουργοῦ κ. Δ. Βουλπιώτου, τοῦ τοσοῦτον ἔχοντος τὸν ἱερόν ζῆλον. (Νέα Ἐφημερίς)

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ

ὑπενθυμίζομεν εἰς τοὺς ἐπιτηδευματίας τῆς ἡμετέρας πόλεως καὶ τοὺς ὑπαλλήλους αὐτῶν ὅτι τὴν 30 φθίνοντος λήγει ἡ προθεσμία τῆς δηλώσεως τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν. Ἄς φροντίσωσι λοιπὸν νὰ δηλώσῃ ἕκαστος τούτων τὸ ἐπιτήδευμά του καὶ τοὺς ὑπαλλήλους του, διὰ νὰ μὴ παραπονήται ἔπειτα διὰ τὴν πρόσθετον φορολογίαν τοῦ δεκαλέπτου ἐπὶ ἐκάστης δραχμῆς τοῦ πληρωνομένου φόρου τοῦ ἐπιτηδεύματός του.

— Τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν ἀπῆλθεν εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ ἐν Μυκόνῳ πνευματικοῦ αὐτοῦ ποιμανίου ὁ Σ. Ἀρχιεπίσκοπος ἡμῶν.

— Γενομένης τὸ παρελθὸν Σαββάτου τῆς Κ' κληρώσεως τοῦ μετὰ λαχείου δανείου τῶν 60,000,000 τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ἔλαχον κατὰ σειράν οἱ ἐπόμενοι ἀριθμοὶ ὁμολογιῶν:

	κερδίζων	φράγκα	
76,498	»	»	100,000
137,580	»	»	10,000
174,390	»	»	2,500
93,856	»	»	2,500
64,641	»	»	1,000
53,842	»	»	1,000
20,167	»	»	1,000
38,926	»	»	1,000
77,573	»	»	1,000

Ἡ πρώτη κληρωθεῖσα ὁμολογία ἡ κερδαίνουσα τὰς 100 χιλιάδας ἀνήκει εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν.

— Τοῦ ἐφημερίου τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς Γερμανοῦ ἱερομονάχου μετατεθέντος εἰς ἄλλον ναόν, διωρίσθη ἀντ' αὐτοῦ ἕτερος ἐφημέριος. Ταῦτα πρὸς γνῶσιν τῶν χριστιανῶν, τῶν χάριν εὐλαβείας ἐπιθυμούντων νὰ τελῶσι ἱερουργίας εἰς τὸν εἰρημένον ναόν.

— Ἀπεβίωσεν ἐκ κεραυνοβόλου ἀποπληξίας ὁ χρυσόχοος τῆς πόλεως ἡμῶν **Στυλιανὸς Γ. Λεμονάκης**, Κρής τὴν πατρίδα, πολιτικὸς χριστιανός, ἱκανῶς ἀναπτύξας τὸ ἐπιτήδευμα αὐτοῦ. Οἱ συμπολίται ἡμῶν ἀπὸ καρδίας συλλυποῦνται τὴν χῆραν αὐτοῦ καὶ τὸν ἐπιζῶντα ἀτυχῆ πατέρα του, γέροντα ἀγωνιστὴν ὄντα.

— Λεψάνων τοῦ ἱεροῦ ὑπὲρ νεκροῦ τῆς ἡλικίας τοῦ ἔθνους ἀγωνός, ὁ **Μεγαλὸς Χ. Μεγαλὸς**, καὶ τέκνον τῆς ἠρωίδος νῆσοις κρητικῆς ἀπεβίωσε καὶ ἐτάφη σήμερον μετὰ πάσης ἐκκλησιαστικῆς τιμωρίας καὶ τάξεως. Ἦγε τὸ 93 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ἐξέσεν ἐν Ἐβρουπόλει, εὐθὺς μετὰ τὸν ἱερόν ἡμῶν ἀγῶνα ἐγκατασταθεὶς ἐν αὐτῇ, καὶ διήλθε τὸν βίον ἡρώους ἐργαζόμενος καὶ μηδενίαν ἀπὸ τοῦ δημοσίου ἔχων ἀπαίτησιν. Ἐυσεβῆς καὶ μεγαλόψυχος πάντοτε, ἀνέθραψε τὸν μόνον υἱὸν καὶ τὰς δύο θυγατέρας του προσκόντως καὶ ἀπῆλθε τοῦ κόσμου ἀπολαύων πάσης περιποιήσεως ἐκ μέρους αὐτῶν, μακαρίζομενος δὲ παρὰ πάντων τῶν γνωρίμων καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ.

— Ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως» ἐδημοσιεύθη βασ. διάταγμα περὶ ἀπολυτηρίων ἐξετάσεων τῶν δημοδιδασκαλιστῶν, δι' οὗ τροποποιεῖται διάταξις

τινές του από 22 'Απριλίου 1881 έτέρου εν ισχύ δι-
τάγματος και κανονίζονται τα των εξεταστικων επι-
τροπειων και τα των μαθημάτων, εις α εν τω μέλλοντι
θα εξετάζονται αι υποψήφιοι. Ταυτα δε ανάγονται εις
όταυ κύκλους 1) τον των θρησκευτικων, 2) τον των
παιδαγωγικων, 3) τον της μεθοδολογίας και πρακτικής
διδασκαλίας, 4) τον της 'Ελληνικής γλώσσας, 5) τον των
φυσικομαθηματικων, 6) τον της ιστορίας και γεωγρα-
φίας, 7) τον της Γαλλικής γλώσσας και 8) τον των τε-
χνικων μαθημάτων. Κατά το έναστώς έτος αι εξετά-
σεις των υποψηφίων διδασκαλιστων θέλουσιν ενεργηθῆ
εξαιρετικώς την 15 Σεπτεμβρίου.

— Κατά το εξ 'Αλεξανδρείας επίσημον τηλεγράφη-
μα την παρελθ. Πέμπτην εγένοντο αὐτόθι εκ χολέρας
44 θάνατοι, εν δε διαφόροις χωρίοις του έσωτερικου
θάνατοι 127.

— Έκ του φόρου επί της καταναλώσεως του ζυθου
και των πνευματωδων ποτων του πρό δλίγου εφικρουσ-
θέντος εισεπράχθησαν μέχρι τέλους Ιουνίου δρ. 4,1731.

— Χοιροβοσκός τις εκ Χειμάρρας, γράφει ο «Αιών»,
βόσκων χοίρους μεταξυ Σουνίου και θέσεως Πισα, και
έχων κτύπημα μαχαίρας κατά τους πνεύμονας, πρό
τεσσαρων μηνων, ερέθη νεκρός και καταφραγμένος την
κεφαλήν και το σώμα παρά των χοίρων του. Ο θάνατος
φαιίνεται επήλθεν αὐτῷ εκ της πλιγῆς η̄ ειχε λάβει
προηγούμενος, μη ανακαλυφθείς δι' έγκαίρωσ έμεινε νε-
κρός επί μίαν η̄ δύο ημέρας, και οὕτω καταφραγῶθη υπό
των χοίρων.

— Ο αφάρος του Βοσπόρου αναγράφει το άου-
σμα, ότι κατά τελευταίας εκ Θεσσαλονίκης ειδήσεις ο
καϊμακάμης Φλωρίνης και οι συναιχμάλωτοι αὐτου,
καδῆς και διοικητικοί υπάλληλοι εσφάγησαν υπό των
αίχμαλωτισάντων αὐτους ληστων, οτινες συμπλακέν-
τες πρός μεταβατικά αποσπάσματα και ήττηθέντες δι-
εσκορπίσθησαν εις τα δάση, άφέντες επί του πεδίου
της μάχης 18 νεκρούς και πολλούς τραυματίας. Έκ των
στρατιωτικων αποσπασμάτων εφανεύθησαν τινες και
άλλοι ετραυματίσθησαν. Οι νεκροί του καϊμακάμη, του
καδῆ και των διοικητικων συμβούλων ερέθησαν εν τοις
νεκροίς των άλλων.

— Η «'Ιρις» του Βουκουρεστίου μετα πένθους πε-
ριγράφει και άγγέλλει την δυσχερή θέσιν εις ην περιήλθον
οι εν Ρουμανία όμογενεις, ελλείψει έργασίας· εὐτύχη-
μα δε θα εθεώρει αν οι μισέλληνες κυβερνήται της Ρου-
μανίας ελάβανον μέτρα δραστήρια περι εντελούς άπε-
λάσεως των ελλήνων εκειθεν, άφῶ αὐτοι δεν κατανο-
ουσι την θέσιν των και τον οικονομικόν όλεθρον, όστις
τους άπειλει εν τῇ άπραξίῃ. Παρατηρεῖ δι' έτι, ιδίως
παρά τοις εϋπόροις και μάλιστα τοις κτησαμένοις όπω-
σδήποτε την εγγῶριον !θιγένειαν, χαλάρωσιν του εθνι-
κου φρονήματος μεγάλην, οϋ πείραν θα έλαβον, λέγει,
πρό πάντων οι εντεϋθεν μεταβαίνοντες εκάστοτε και
επικαλούμενοι τον πατριωτισμόν των υπέρ εθνικων
εργων.

— Περιεργους τινάς πληροφορίας περι των πολιτι-
κων περιπετειων του κόμητος Σαμδῶρ επιστέλλει εκ
Παρισίων ο ανταποκριτής βιενναίας εφημερίδος. Ο κό-
μης, καιτοι τα πάντα ησαν εϋνοικά και η πλειονοψηφία
εξασφαλισμένη, δεν άνηγορευθη βασιλεύς της Γαλλίας,
διότι δεν άπεδέξατο τους όρους του πρίγκηπος Βίσαρκ,
οτινες ησαν οι επόμενοι αναγνώρισις του μετα το
1856 καθεστῶτος· αναγνώρισις της συνθήκης των Βερ-
σαλιων· συμμαχία Γαλλίας και Γερμανίας. Ο κόμης

έτεκα διαφόρων λόγων και τους τρεις τούτους όρους
άπέριψεν, ο δε πρίγκηψ Βίσαρκ όργισθείς επί τῇ άρ-
νήσει ταύτη άπηυθινεν εις τους διεξάγοντας της δια-
πραγματεύσεις το επόμενον τηλεγράφων: «η ο κόμης
άνεν επιφυλάξεων θ' άποδεχθῆ τους υποδλιθέντας αυ-
τῷ γερμανικούς όρους και τότε άμέσως θα αναγνωρι-
σθῆ ως βασιλεύς, η εν περιπτώσει άπορρίψεως των όρων
τούτων και αναρροσεώς του εις τον θρόνον, οι γερμα-
νικοί στρατοι θα διέλθωσι τα μεθόρια». Ο κόμης Σαμ-
δῶρ άπέριψε το τηλεγράφων τουτο και προετίμησε
να μη δεχθῆ το προσφερόμενον αὐτῷ στέμμα, προφα-
σιζόμενος, να αποκριθῆ τους αληθείς λόγους της άρνή-
σεώς του, ότι θέλει την λευκήν σημαίαν.

ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

Λίρα 'Αγγλίας	δραχ. παλ.	32.10—15
» Τουρκίας	» »	29.40—45
» Γαλλίας	» »	25.60—65
Τάλλ. Τουρκικόν	» »	5.42—43
» 5/φραγκον	» »	6.35—40

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ 3/μ.

Μετρητοίς

Επί 'Αγγλίας	λίρα 3/μ.	δραχ. ν.	28.85—90
» Μασσαλίας	φράγ.	» »	1.13—1/2
» Τεργέστης	φιορ.	» »	2.40—42

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Πωλεῖται χειροκίνητον άγγλικόν πιεστήριον
Horkinson et Comp, τελευταίας κατασκευῆς και άνευ
οϋδεμιᾶς βλάβης· η πλάξ αὐτου είναι διαμέτρου 60
1/2 X 45 1/2. Ο βουλόμενος ν' αγοράσῃ αὐτό, άπευ-
θυνθήτω εις το τυπογραφείον της «Πανόπης».

Εν τῷ αὐτῷ τυπογραφείῳ **πωλοῦνται** διαφόρων
ειδῶν **στοιχεῖα** μεταχειρισμένα 'Ελληνικά και Γαλ-
λικά, άπλά και κεφαλαιώδη, εις **εϋθηνωτάτας**
τιμάς.

Χάρται ναυτικοί της Μεσογείου θαλάσσης,
έλληνιστι, πωλοῦνται εις το βιβλιοπωλείον του κ.
I. K. ΧΟΥΜΗ.

N. ΠΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

Πλησίον του Β. Ταχυδρομείου.

'Αγοράσας το φωτογραφείον του κ. Δαμιανου μεθ'
όλων των εν αὐτῷ επίπλων και μηχανων, έλαβον και
εσχάτως εκ Γαλλίας και Βιέννης διαφόρους μηχανάς,
φάρμακα, επιπλα κλπ. της τελευταίας εφευρέσεως.
Εργάζομαι καθ' εκάστην από πρωίας μέχρις εσπέρας
με όποιονδήποτε καιρόν, ακόμη και με βροχήν.

Πωλοῦνται **συνάμα πάντα** τα προς φωτογραφίαν
χρειώδη. Επίσης διδάσκεται και η φωτογραφία.

ΖΗΤΕΙΤΑΙ νέος όπως εργάζεται εις το
φωτογραφείον του κ. N. Παντζοπούλου.